

การพัฒนาแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก
(Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

The development of on-site supervision Model to promote
Active Learning for teachers of Nakhonsawan Primary
Educational Service Area Office 3

Received : 2020-07-02

Revised : 2021-04-05

Accepted : 2021-11-20

ผู้วิจัย รตนชนก รตนภูมิ

Rattanachanok Rattanapoom
rattana511@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. พัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และ 2. ศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู การวิจัยระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู มีศึกษานิเทศก์ จำนวน 13 ท่าน ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ตรวจรูปแบบ (Format) การใช้ภาษา (Wording) และนำรูปแบบไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ระยะที่ 2 ประเมินประสิทธิผลรูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อจัดการการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู โดยทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 การสร้างความรู้ความเข้าใจ ขั้นที่ 2 การสังเกต/นิเทศการสอน ขั้นที่ 3 การสะท้อนผลการสังเกต/นิเทศการสอน 2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สรุปได้ดังนี้ 1) รูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู มีประสิทธิภาพ 86.92 / 84.55 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ E1 /E2 เท่ากับ 80/80 2) ครูมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ครูมีความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพิ่มขึ้น ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สูงขึ้น 9.25 และด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สูงขึ้น 14.2 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้

ภาษาต่างประเทศ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผ่านการประเมิน 3 ขึ้นไป เพิ่มขึ้น 13.08 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพิ่มขึ้น 0.23 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพิ่มขึ้น 3.46 5) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยลดลง ร้อยละ 3.06 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.24

คำสำคัญ : การนิเทศ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก

Abstract

The purpose of this research were : 1) to develop supervision format work site for Active Learning Model and 2) to study the result of Active Learning Model for teachers. Phase 1 The development of on-site supervision Model to promote Active Learning for teachers by 13 supervisors by focus group, Checking Format and wording patterns from 7 experts and trial sample group of 30 people. Phase 2 to assessment the effectiveness of Active Learning Model for 33 trial sample group.

The research found that: 1. there were 3 steps to develop supervision format work site for Active Learning Model that consist of step 1 was creating knowledge and understanding, step 2 to observation/supervise teaching step 3 to reflection of observation results/ supervise teaching. 2. The results of the trial using the develop supervision format work site for Active Learning Model for teachers of Nakhonsawan Primary educational Service Area Office 3 were 1) the develop supervision format work site for Active Learning Model for teacher the Effective trial results 86.92/84.55 and the results of the trial were more efficient than the set 80/80. 2) The teachers who used the promoting Active Learning for teachers Model were higher than before the statistical level of .05 3) the teachers were 2 progresses consist of to use of Active Learning and for teaching of Active Learning was higher at 14.2 4) the achievement test for students in pratomsuksa 3 Score increases 13.08. pratomsuksa 6 Score increases 0.23. mathayomsuksa 3 Score increases 3.46. 5) the result of O-NET in Pratomsuksa 6 were reduce 3.06 percent, mathayomsuksa 3 were higher 0.24 percent.

Keyword : Supervision Active Learning

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการปฏิรูปการศึกษา เพื่อเตรียมผู้เรียนให้พร้อมเข้าสู่ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จึงได้ดำเนินโครงการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการปฏิรูป การศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม โดยมุ่งหวังให้มีการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอน ลดเวลาให้ผู้เรียนต้อง เรียนแบบเป็นผู้รับการถ่ายทอดความรู้อย่างเดียวลง เป็นการเพิ่มเวลาที่ผู้เรียนเรียนแบบการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มากขึ้น คือ ผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติจริง มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้และ จัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองและมีทักษะ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเกิดขึ้นได้ทั้งในห้องเรียนและนอก ห้องเรียน การดำเนินงานโครงการ เริ่มตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 มีผลการดำเนินงานเป็นไป ในแนวทางที่ดี ซึ่งปัจจุบันมีการส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนากิจกรรมเพิ่มเวลารู้ให้เชื่อมโยงกับมาตรฐาน การเรียนรู้และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และเน้นให้ผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดขั้นสูง การดำเนินงานโครงการ การ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เป็นไปตามบริบทของสถานศึกษา โดยให้มีการปรับลดเวลาเรียนภาควิชาการหรือ ภาคทฤษฎีลดลง แต่ยังคงไว้ ซึ่งเนื้อหาหลักที่ผู้เรียนควรรู้ตามมาตรฐานของหลักสูตร และให้ครูผู้สอนปรับ เปลี่ยนวิธีการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยเพิ่มเวลาให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริงมาก ขึ้นภายใต้โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เชื่อมโยง กับการปฏิรูปการเรียนการสอนในยุคประเทศไทย 4.0 ที่มุ่งเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีความหมาย ให้ผู้เรียนมีบทบาทใน การเรียนรู้มากขึ้น ครู ลดบทบาทการสอนด้วยการบอกเล่า การให้ข้อความรู้แก่ผู้เรียนโดยตรง ไปเป็นการจัดกระบวนการเรียน รู้และกิจกรรมที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้อย่าง หลากหลาย ผู้สอนต้องเป็นครูแบบ Actively Teach คือ สอนแบบมีส่วนร่วม จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนอยาก เรียนรู้ตลอดเวลา เป็นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยผู้สอนสามารถนำการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกไปจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามมาตรฐานและตัวชี้วัดในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกรายวิชา รวม ถึงนำไปใช้ใน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้อื่น (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน. [สพฐ.], 2560, น. 1)

ในฐานะศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบดูแลกลุ่มงานพัฒนาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานและ กระบวนการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 จึงตระหนักถึงความ สำคัญของการนิเทศและ การปรับวิธีการสอนจากการสอนตามความถนัดของครูมาเป็นการจัดการเรียนรู้ เชิงรุก (Active Learning) ซึ่งเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการลงมือกระทำ และใช้กระบวนการคิด โดยผู้เรียนจะเปลี่ยนบทบาทจากผู้รับความรู้ (Receivers) ไปสู่การมีส่วนร่วมใน การสร้างความรู้ (Co - creators) Active Learning สามารถส่งเสริมการมีอิสระทางด้านความคิด และ การกระทำของผู้เรียน ให้ใช้วิจารณญาณ และความคิดสร้างสรรค์ ทำให้ผู้เรียนมีโอกาสร่วมสร้างปฏิสัมพันธ์เชิง บวก มีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริง และมีการใช้วิจารณญาณในการคิด และตัดสินใจในการปฏิบัติกิจกรรม นั้น ๆ ทำให้ผู้เรียนสามารถกำกับ ทิศทาง การเรียนรู้ของตนเอง สู่การเป็นผู้รู้คิด รู้ตัดสินใจด้วยตนเอง (Metacognition) เพราะฉะนั้นการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จึงเป็นแนวทางการจัดการเรียน รู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความคิดขั้นสูง (Higher Order Thinking) การวิเคราะห์ การคิดแก้ปัญหา การประเมิน ตัดสินใจและการสร้างสรรค์จากการเรียนรู้ในรายวิชาต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง ทำให้การเรียนรู้นั้น เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจริงจากตัวผู้เรียนเอง จึงทำให้การเรียนรู้ที่นักเรียนที่ถาวร และสามารถทำให้ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้วิชาต่าง ๆ สูงขึ้นได้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิธีการนิเทศหน้างาน ซึ่งเป็น

รูปแบบหนึ่งที่ใช้จริงในการช่วยเหลือและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูให้มีประสิทธิภาพ กิจกรรมการนิเทศมีหลากหลายรูปแบบ ได้แก่ การตรวจเยี่ยมการจัดการการเรียนรู้ของครู การประชุม การให้คำปรึกษา แนะนำเกี่ยวกับการแก้ปัญหา การสังเกต และการร่วมมือปฏิบัติงาน ด้วยเทคนิค การนิเทศแบบกัลยาณมิตร และการนิเทศแบบร่วมมือ (Collaborative Behaviors) โดยบูรณาการการนิเทศให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของผู้รับการนิเทศ ที่มีความหลากหลายและแตกต่างกันในบริบท วิธีการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นการช่วยเหลือให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษา และกระตุ้นครูเพื่อ ป้องกันความผิดพลาด หรือข้อบกพร่อง ในการปฏิบัติงาน การแก้ไขปรับปรุงคุณภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริมขวัญ และกำลังใจ และการส่งเสริมให้มีการริเริ่มการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 และได้ผลการศึกษาที่เป็นสารสนเทศสำหรับศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา นำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไข และสนับสนุนส่งเสริมการดำเนินงานนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและติดตามประเมินผล การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นวงจรการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไปได้ ซึ่งสอดคล้องกับบทบาทภาระหน้าที่หลักของสถานศึกษาในการดำเนินงานพัฒนาการศึกษา ที่มุ่งเน้น การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนที่ยั่งยืน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3
2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

วิธีการดำเนินการวิจัยและพัฒนา

ขั้นตอนการวิจัย	กระบวนการ/การดำเนินการ	ผลลัพธ์
↓ ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 1. ศึกษาการสร้างรูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	1. ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 2. รวบรวมสังเคราะห์หลักการแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการนิเทศ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การสอนของครู	กรอบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

ขั้นตอนการวิจัย	กระบวนการ/การดำเนินการ	ผลลัพธ์
2. ร่างรูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู 3 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การสร้างความรู้ความเข้าใจ 2) การสังเกต/นิเทศการสอน 3) การสะท้อนผลการสังเกต/นิเทศการสอน	1. การสนทนากลุ่ม (Focus Group) ศึกษาวิเคราะห์ จำนวน 13 ท่าน เพื่อตรวจสอบองค์ประกอบย่อยของรูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู 2. ร่างรูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู 3. สังเคราะห์องค์ประกอบรูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู	1. องค์ประกอบรูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ฉบับร่าง 2. รูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู ฉบับร่าง
3. การตรวจสอบองค์ประกอบของรูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู โดยผู้เชี่ยวชาญ	นำรูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู ให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ตรวจสอบรูปแบบ (Format) การใช้ภาษา (Wording) ให้เหมาะสมถูกต้อง ได้ตรวจพิจารณา และให้คำแนะนำเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence Index : IOC) เป็นรายชื่อและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ	รูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู ที่มีความเหมาะสมสอดคล้องความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์
4. การทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพรูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู	นำรูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู ไปทดลองใช้ ครั้งที่ 1 1:1 ครั้งที่ 2 1:10 ครูโรงเรียนอนุบาลไพศาลิ์(โคกเตีอประชาสรรค์) ครั้งที่ 3 1:30 ครูโรงเรียนอนุบาลท่าตะโกเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพ	รูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู ที่สมบูรณ์

ขั้นตอนการวิจัย	กระบวนการ/การดำเนินการ	ผลลัพธ์
ระยะที่ 2 ประเมินประสิทธิผล รูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู การนำไปใช้จริงกับครูและประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู	นำรูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู ไปใช้จริงกับครูกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ จำนวน 33 คน เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)	1. ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 2. ประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ของครูโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) 3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561-2562 4. ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2561-2562

ระยะที่ 1 การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาและสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู

การศึกษาและสำรวจสภาพปัญหาคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์เขต 3 ผู้วิจัยทำการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ดังนี้ 1. รายงานผลการประเมินทดสอบระดับชาติ ปีการศึกษา 2559 – 2560 2. รายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ปีการศึกษา 2559 – 2560 3. รายงานการติดตามและประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตามตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐานสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 – 2560 ของสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 4. ผลการปฏิบัติงาน การนิเทศ ของศึกษานิเทศก์ ในกลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์รายละเอียดของกระบวนการนิเทศ เทคนิคการนิเทศ สภาพบริบทของสถานศึกษา ครูผู้สอน ผลการดำเนินงานของสถานศึกษา

ส่วนที่ 3 วิเคราะห์หลักสูตรการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มาตรฐานและตัวชี้วัด ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การวัดประเมินผลการจัดการเรียนรู้ การประชุมรับฟังความคิดเห็น เรื่อง การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

4. สังเคราะห์กระบวนการนิเทศการสอนของนักการศึกษาหรือองค์กรทางการศึกษา ทั้งในและต่างประเทศ (Cogan, 1973 Boyan and Copeland, 1978 Acheson and Gell, 1980 Goldhammer, 1980 Harris, 1985 Glickman and other, 1995 สัจ จูทรานันท์, 2530 และ วุฒรา เล่าเรียนดี, 2553)

ขั้นตอนที่ 2 การสังเคราะห์รูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อตรวจสอบการพัฒนา นำรูปแบบ ที่สร้างขึ้นมาสทนากลุ่ม (Focus Group) โดยศึกษานิเทศก์ ผู้เชี่ยวชาญในการนิเทศ ติดตามและประเมิน ผลการจัดการศึกษา จำนวน 13 ท่าน เพื่อตรวจสอบรูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 รับข้อเสนอแนะและความคิดเห็นเพิ่มเติมจากคณะศึกษานิเทศก์ นำมาปรับปรุงรูปแบบการนิเทศ หน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การ ศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

ขั้นตอนที่ 3 ร่างรูปแบบการนิเทศหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

ขั้นตอนที่ 4 การตรวจสอบรูปแบบการนิเทศหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ให้มีความสมบูรณ์ โดยผู้เชี่ยวชาญ (panel expert) จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และครูผู้สอน โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญ คือ เป็นผู้ที่มีวุฒิการศึกษาตั้งแต่ระดับ ปริญญาโทขึ้นไป และมีประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษา ด้านการบริหารการศึกษา ภาษาไทย หลักสูตรและ การสอน การวัดและประเมินผลและการนิเทศการจัดการศึกษา

ขั้นตอนที่ 5 การทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพรูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัด การเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ที่พัฒนา ขึ้น ไปทดลองใช้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2561 กับครูผู้สอนระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานโรงเรียนอนุบาลไพศาลี (โคกเคืองประชาสรรค์) และโรงเรียนอนุบาลท่าตะโก จำนวน 30 คน
ระยะที่ 2 ประเมินประสิทธิผลรูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 นำไปใช้จริง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/กลุ่มเป้าหมาย/กรณีศึกษา

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูผู้สอนศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มโรงเรียนตาคลี 2 (เมือง พระสังข์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2562 ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 17 โรงเรียน จำนวนครู 91 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูผู้สอนประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ศูนย์คุณภาพการศึกษากลุ่มโรงเรียน ตาคลี 2 (เมืองพระสังข์) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ประจำปีการศึกษา 2562 จำนวน 17 โรงเรียน ที่ผู้นิเทศรับผิดชอบดูแล ให้การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล กำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Selection) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ รูปแบบการนิเทศแบบหน่วยงาน สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศแบบหน่วยงานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

2.2.1 ประสิทธิภาพของรูปแบบการนิเทศแบบหน่วยงานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

2.2.2 ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ของครูที่ได้รับการนิเทศแบบหน่วยงานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

2.2.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ปีการศึกษา 2561 - 2562

2) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐาน (O-NET : Ordinary National Educational Test) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2561 - 2562

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการ เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามกระบวนการของรูปแบบการนิเทศแบบหน่วยงาน เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู ด้วยการบันทึกข้อมูลการจัดกิจกรรมตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความรู้ความเข้าใจด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ให้กับผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 14 คนและครูผู้สอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3, ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ของศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษากลุ่มโรงเรียน ตาคลี 2 (เมืองพระสังข์) จำนวน 33 คน

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วย

1. ประเมินผลความรู้ความเข้าใจก่อนการทดลอง ด้วยแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ก่อนการทดลอง

ขั้นตอนที่ 2 การสังเกตการสอน และขั้นตอนที่ 3 สะท้อนผลการสังเกตการสอน ผู้วิจัยนิเทศติดตามร่วมคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ปีการศึกษา 2562 จำนวน 33 คน

ครั้งที่ 1 มิถุนายน – กรกฎาคม 2562

ครั้งที่ 2 สิงหาคม – กันยายน 2562

ครั้งที่ 3 ธันวาคม 2562 – มกราคม 2563

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วย

1. ประเมินหน่วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3

2. ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3 ก่อนการสังเกตการสอน จำนวน 3 ครั้ง

3. ประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3 หลังการสังเกตการสอน จำนวน 3 ครั้ง

4. ประเมินผลการดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3 หลังการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

5. ประเมินผลความรู้ความเข้าใจหลังการทดลอง ด้วยแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3

4.2 แบบประเมินหน่วยการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3

4.2 แบบตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3

4.3 แบบประเมินการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3

4.4 แบบประเมินผลการดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์เขต 3

4.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561-2562

4.5.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2561-2562

4.5.2 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมพื้นฐาน (O-NET) ปีการศึกษา 2561-2562

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินผลรูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู

5.1 การประเมินประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 33 คน การวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าสถิติเบื้องต้น คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีรายละเอียด ดังนี้

5.1.1 ผลการประเมินประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูโดยวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าร้อยละความก้าวหน้าและในส่วนข้อมูลคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

5.1.2 ผลการประเมินผลความรู้ความเข้าใจหลังการทดลอง ด้วยแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 โดยวิเคราะห์เพื่อหาค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test

5.1.3 ผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ปีการศึกษา 2561 – 2562 ตามเกณฑ์การวัดผลประเมินผลกลุ่มสาระการเรียนรู้ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน

2) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ปีการศึกษา 2561 – 2562 โดยวิเคราะห์เพื่อหาค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

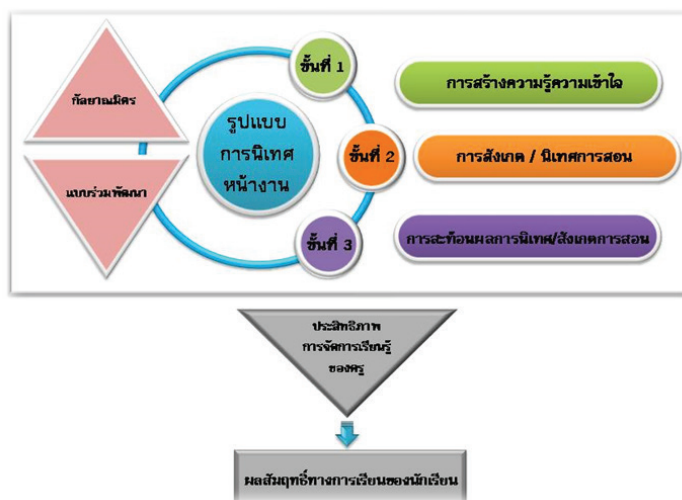
1. การพัฒนารูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ได้แก่

ขั้นที่ 1 การสร้างความรู้ความเข้าใจ เป็นขั้นตอนการดำเนินการให้ความรู้ คำชี้แนะ จากศึกษานิเทศก์ เพื่อช่วยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่หรือที่ได้รับจากการอบรมไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จตามศักยภาพหรือความสามารถของครูแต่ละคนเป็นการพัฒนากลุ่มครูจำนวนน้อยหรือรายบุคคลอย่างเข้มข้น ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด

ขั้นที่ 2 การสังเกต/นิเทศการสอน เป็นการดำเนินการติดตามผลการปฏิบัติการสอนจริง โดยใช้สถานการณ์จริง ในการสังเกต/นิเทศการสอน ที่เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยนักเรียนได้ร่วมมือกันทำงาน ได้การแก้ปัญหา การฝึกทักษะต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเองและครูเป็นผู้สนับสนุนการจัดกิจกรรม มีขั้นตอนการดำเนินการ

ขั้นที่ 3 การสะท้อนผลการสังเกต/นิเทศการสอน การสะท้อนผลการสังเกต/นิเทศการสอน เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อสะท้อนผลจากการสังเกต/นิเทศการสอนของครู ตามความเป็นจริงที่พบ เป็นการนำเสนอจุดเด่น จุดควรพัฒนาของการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมโดยละเอียด ซึ่งใช้ประสบการณ์ ตัวอย่างกิจกรรมการสอน เครื่องมือ วิธีการที่มีความน่าเชื่อถือ หรือผ่านประสบการณ์การเรียนรู้จริง มาแนะนำให้เกิดการพัฒนาของผู้เรียนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้

รายละเอียดรูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ดังนี้

ภาพที่ 1 รูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 สรุปได้ดังนี้

2.1 รูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู มีประสิทธิภาพ 86.92/84.55 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ E1/E2 เท่ากับ 80/80

2.2 ครูมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ โดยใช้รูปแบบนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ครูมีความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้นทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สูงขึ้น 9.25 และด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สูงขึ้น 14.2

2.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ผ่านการประเมิน 3 ขึ้นไป ปีการศึกษา 2562 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 76.47 สูงกว่าปีการศึกษา 2561 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 63.39 เพิ่มขึ้น 13.08

2.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ผ่านการประเมิน 3 ขึ้นไป ปีการศึกษา 2562 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70.96 สูงกว่าปีการศึกษา 2561 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70.73 เพิ่มขึ้น 0.23

2.6 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ผ่านการประเมิน 3 ขึ้นไป ปีการศึกษา 2562 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 73.46 สูงกว่า ปีการศึกษา 2561 คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 70.00 เพิ่มขึ้น 3.46

2.7 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2561-2562 มีคะแนนเฉลี่ยลดลง ร้อยละ 3.06

2.8 ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2561-2562 มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.24

อภิปรายผล

การพัฒนาแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการจัดการการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การพัฒนาแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ผู้วิจัยได้ศึกษา สังเคราะห์ แนวคิดทฤษฎีของนักการศึกษาทั้งต่างประเทศและในประเทศ ได้แก่ Cogan (1973), Boyan and Copeland (1978), Acheson and Gell (1980), Goldhammer (1980), Harris (1985), Glickman and other (1995), สัจ จูทรานันท์ (2530), และวัชร เล่าเรียนดี (2553) รวมทั้งศึกษารูปแบบกระบวนการนิเทศ เช่น รูปแบบการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน รูปแบบการนิเทศแบบร่วมพัฒนาวิชาชีพ รูปแบบการนิเทศแบบกัลยาณมิตร และการนิเทศแบบร่วมพัฒนา (Cooperative Development Supervision) เพื่อนำมาวิเคราะห์วิธีการนิเทศที่หลากหลาย และเลือกใช้กระบวนการ เทคนิคการนิเทศที่เหมาะสมกับ ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ และเชิญคณะศึกษานิเทศก์ จำนวน 13 ท่าน ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group) และผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 ท่าน ตรวจสอบรูปแบบ (Format) การใช้ภาษา (Wording) ทำให้ได้รูปแบบนิเทศแบบหน้างาน เพื่อส่งเสริมการจัดการจัดการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การสร้างความรู้ความเข้าใจ เป็นการดำเนินการให้ความรู้สร้างความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยวิธีการอบรมพัฒนา การศึกษาข้อมูล ตัวอย่าง เพื่อให้ครูนำไปปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จตามศักยภาพหรือความสามารถของครูแต่ละคนและบริบทของสถานศึกษา เป็นการพัฒนากลุ่มครูอย่างเข้มข้น และทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด มีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

1. ประชุมชี้แจง สัมมนา ระดมความคิดร่วมกันระหว่างศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร ครู เพื่อให้ทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจในรูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครูผู้สอน

1.1 ให้ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักการ ความหมาย ความสำคัญ ความจำเป็นในการนิเทศตามรูปแบบการนิเทศแบบหน้างาน

1.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการสอน การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการจัดการการสอน และการประเมินผลแบบ Active Learning

1.3 ใช้เทคนิค การให้ความรู้ และเสริมทักษะที่หลากหลายเพื่อให้ทุกคนเห็นร่วมกัน และพร้อมที่จะลงมือปฏิบัติการจัดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

2. แบ่งกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมเพื่อระดมพลังสมองแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และเชื่อมโยงประสบการณ์ จัดลำดับปัญหา หาสาเหตุ กำหนดจุดเน้นที่จะปรับปรุง หรือการพัฒนาในการจัดการเรียนรู้

2.1 กิจกรรมฝึกทักษะการเรียนรู้เพื่อศึกษาวางแผนการสอน วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ออกแบบการจัดการจัดการเรียนการสอนในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ตามบริบทหรือกลุ่มสาระการเรียนรู้ของตนเอง

2.2 กิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อฝึกปฏิบัติการดำเนินการ

2.3 ร่วมเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของแต่ละคนตามกระบวนการและขั้นตอน ที่ถูกต้องเหมาะสม กับการจัดการเรียนรู้ ในสถานศึกษาของตนเอง

ขั้นที่ 2 การสังเกต/นิเทศการสอน เป็นการดำเนินการติดตามผลการปฏิบัติการสอนจริง โดยใช้สถานการณ์จริง ในการสังเกต/นิเทศการสอน ที่เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) โดยนักเรียนได้ร่วมมือกันทำงาน ได้การแก้ปัญหา การฝึกทักษะต่าง ๆ เพื่อพัฒนาตนเองและครูเป็นผู้สนับสนุนการจัดกิจกรรม มีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1. การนิเทศแบบหน้างานเพื่อการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ในการจัดการเรียนการสอนจริงตามรูปแบบ กระบวนการและขั้นตอนที่ถูกต้อง เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้บริบทของสถานศึกษาและความถนัดของครูในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน

2. สังเกตการสอนในชั้นเรียนเพื่อหาข้อค้นพบ ประเด็นที่น่าสนใจในการดำเนินการเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อุปสรรคเพื่อการปรับปรุง แก้ไข หรือพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและความเหมาะสม

3. การนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ จากการสนทนา สัมภาษณ์และประเมินความถูกต้องเหมาะสม และประสิทธิภาพของการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

ขั้นที่ 3 การสะท้อนผลการสังเกต/นิเทศการสอน เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อสะท้อนผลจากการสังเกต/นิเทศการสอนของครูผู้สอนตามความเป็นจริงที่พบ เป็นการนำเสนอจุดเด่น จุดควรพัฒนาของการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมโดยละเอียด ซึ่งใช้ประสบการณ์ตัวอย่างกิจกรรมการสอน เครื่องมือ วิธีการที่มีความน่าเชื่อถือหรือผ่านประสบการณ์การเรียนรู้จริง มาเสนอให้เกิดการพัฒนาของผู้เรียนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้

สอดคล้องกับผลการศึกษาของมาเรียม นิลพันธุ์ (2554, น. 149-150) ที่กล่าวว่า รูปแบบการนิเทศของแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาควรมีความหลากหลายเพื่อตอบสนองบริบทของแต่ละเขตพื้นที่ ควรเป็นรูปธรรม โดยมีกระบวนการนิเทศการศึกษาประกอบด้วย วิจัยตามบริบท (Research by Context) ร่วมวางแผน (Planning) ร่วมดำเนินการ (Doing) ร่วมสะท้อนกลับ (Reflecting) ร่วมประเมินผล (Evaluating) และร่วมปรับปรุงและพัฒนา (Improving and Developing) โดยมีการประชุมให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback Workshop) ในทุกขั้นตอนของการนิเทศและคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ที่พึงประสงค์หรือมืออาชีพคือ ควรเป็นผู้ให้คำปรึกษาช่วยเหลือ (Coach) เป็นพี่เลี้ยง (Mentor) เป็นผู้วิจัย (Researcher) เป็นผู้พัฒนา (Developer) และ อรสา กุนศิลา (2556, น. 119-120) สรุปได้ว่ากระบวนการนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน ประกอบด้วย 1) การวางแผนการนิเทศ 2) การดำเนินการนิเทศ และ 3) การประเมินผลการนิเทศ และ รูปแบบ การนิเทศประกอบด้วย 4 หลักการ ได้แก่ 1) กระบวนการเร่งรัดให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 2) การนิเทศเพื่อสร้างคุณภาพตามหลักการ 5G และการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง 3) การตรวจเยี่ยมเชิงประเมิน และ 4) การส่งเสริมองค์การเรียนรู้ (วัฒนา ก้อนเชื้อรัตน์, 2551, น. 5) ซึ่งผู้วิจัยให้ความสำคัญของการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เป็นสำคัญ เพราะ เป็นการสร้างพื้นฐานของความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ ซึ่งควรเริ่มต้นด้วยศรัทธา ดังนั้น จึงต้องจัดกิจกรรมและใช้สื่อการนิเทศ เพื่อสร้างความศรัทธาและความไว้วางใจ และนำหลักการนิเทศแบบร่วมพัฒนา (ศิริวรรณ ฉายะเกษริน, 2552, น. 67-87) มาผสมผสานในกิจกรรมทุกขั้นตอน บนพื้นฐานของสัมพันธภาพแห่งการร่วมคิด ร่วมทำ ฟังพา ช่วยเหลือ ยอมรับซึ่งกันและกัน ให้เกียรติและจริงใจ ด้วยการศึกษาและเรียนรู้สภาพปัญหาาร่วมกัน และจัดการนิเทศหน้างานเพื่อให้ครูได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามบริบท ไม่มีการจัดเตรียมกำหนด การสอนรอรับการนิเทศ เพื่อให้ครูได้ทำงานได้ตรงตามเป้าหมายของกิจกรรมในห้องเรียน

และสถานศึกษาโดยเฉพาะขั้นตอนของการสะท้อนผลการนิเทศ/สังเกตการสอน ผู้วิจัยได้สร้างความศรัทธาต่อกัน ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันแก้ปัญหา ต่างฝ่ายต่างช่วยเหลือ ต่างเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และต้องฝึกการคิดวิเคราะห์ร่วมกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นโต้แย้งกัน ในการพัฒนาและเลือกวิธีการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ Cruz (2000, pp. Abstract), William (1994, pp. 2425-A), Beyene (1983, pp. 2163-A), Moore (2000, pp. 112) ได้ศึกษารูปแบบการทำงานของสังคมในการนิเทศการศึกษาเป็นทางเลือกที่เหมาะสมสำหรับการจัดการศึกษา ซึ่งมีพื้นฐานจากสมมติฐานที่ว่ากรณีการนิเทศที่ควรเป็นการเฉพาะบุคคลเน้นที่บุคคลที่รับบริการและผสมผสานในกระบวนการนำเสนอระหว่างสัปดาห์ของการประชุมปรึกษาหารือผู้รับการนิเทศพบศึกษานิเทศก์ เพื่ออภิปรายแลกเปลี่ยนสิ่งที่เกี่ยวข้องทางการบริหารมีวิธีที่ตืออย่างนี้ จะช่วยให้ผู้รับการนิเทศบรรลุสิ่งที่ต้องการ ความคิดใหม่ ๆ และบริบทต่าง ๆ ที่ศึกษานิเทศก์สนับสนุนให้ตรงกับความต้องการของผู้ปฏิบัติงานและช่วยเหลือโดยคำนึงถึงความรู้สึกซึ่งมีผลต่อการทำงานของผู้รับการนิเทศ เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการนิเทศ คือ เพื่อพัฒนาคน เพื่อพัฒนางาน เพื่อสร้างการประสานสัมพันธ์และเพื่อสร้างขวัญกำลังใจ (สจัต อุทรานันท์, 2530, น. 32) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วราภรณ์ แสงพลสิทธิ์ (2554, น. 18) ที่ว่า การชี้แนะ แนะนำการปรึกษาหารือ การวางแผนร่วมกันและให้ความร่วมมือในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดผลดีและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา นอกจากนี้ผู้รับการนิเทศยังมีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ผู้รับการนิเทศเห็นวิธีการ ขั้นตอนการสอนที่เป็นจริงชัดเจน สามารถไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนของตนได้ดียิ่งขึ้น กระบวนการนิเทศดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการจัดการบริหารการศึกษาด้านหนึ่ง เพื่อการชี้แนะให้ความช่วยเหลือ ความร่วมมือระหว่างครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอน ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน และกรณีการนิเทศการศึกษาเป็นงานที่มีความจำเป็นต่อความเจริญงอกงามของครู แม้ว่าครูจะได้รับการฝึกฝนมาอย่างดีแล้วก็ตามครูก็ต้องปรับปรุงฝึกฝนตนเองอยู่เสมอ ในขณะที่ทำงานในสถานการณ์จริง (อัญชลี ธรรมะวิธิกุล, 2009) การนิเทศเป็นการให้บริการแก่ครูทั้งที่เป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยการให้บริการนี้เป็นการช่วยเหลือที่มีความชำนาญเฉพาะ เพื่อที่จะปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น การนิเทศจึงเน้นคำว่า บริการและช่วยเหลือเป็นสำคัญ โดยผู้นิเทศหรือศึกษานิเทศก์ต้องมีความรู้ด้านกระบวนการนิเทศแบบหน้างาน มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถถ่ายทอดความรู้ในกระบวนการนิเทศ (Oliva and Pawlas 2004, pp. 11-12) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการออกแบบและสร้างกระบวนการจากประสบการณ์การทำงานจริง ซึ่งภาระงานต่าง ๆ จะสำเร็จได้นั้น ควร มีกระบวนการทำงานที่ชัดเจน สม่าเสมอ โดยเริ่มจากการสร้างความรู้ความเข้าใจ ใช้สถานการณ์จริงในการสังเกต/นิเทศการสอน และ การสะท้อนผลการดำเนินงานที่เป็นการสร้างขวัญกำลังใจและส่งเสริมให้ผู้รับการนิเทศไม่มีความรู้สึกของความเป็นภาระงานในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ด้วยการนำจุดเด่นของการสอนของครู มาใช้เป็นวิธีการออกแบบการสอน โดยครูไม่มีความรู้สึกลัวต้องเป็นภาระงาน และได้ทำกิจกรรมตามที่ตนเองถนัดและนักเรียน ตามหลักของเทคนิคการนิเทศแบบกัลยาณมิตรและนิเทศแบบร่วมพัฒนาซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ มาเรียม นิลพันธุ์ (2554, น. บทคัดย่อ) ศึกษาการประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ กิจกรรมการพัฒนาพิเศษแนวใหม่ พบว่า ศึกษานิเทศก์มีความรู้ความเข้าใจและความสามารถตามสมรรถนะของศึกษานิเทศก์ คือ มีความรู้ ความเข้าใจและความสามารถปฏิบัติงานในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การวิจัยสื่อและเทคโนโลยี มีความสามารถในการให้ความรู้ และเสริมสร้างความเข้าใจในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือแนะนำกำกับติดตามงานเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีบทบาทสำคัญในการยกระดับคุณภาพ

ครู เพื่อขยายผลสู่นักเรียนให้มีคุณภาพ เป็นผู้ประสานขยายผลและถ่ายทอดความรู้เชิงทฤษฎีสู่การปฏิบัติ เป็นผู้วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมทางการศึกษาสู่การปฏิบัติในสถานศึกษา มีความรู้ ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีทักษะกระบวนการคิด การแก้ปัญหา การสื่อสาร และทำงานเป็นทีม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนางานของศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรและมาตรฐานการศึกษา

2. ผลการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 3 รูปแบบการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครูมีประสิทธิภาพ 86.92 / 84.55 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ E1 /E2 เท่ากับ 80/80 สอดคล้องกับ สิทธิพงษ์ สุพรม (2561, น. 158) ที่ได้ศึกษารูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนรู้กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 83.27/81.73 และประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ของครูที่ได้รับรูปแบบนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู หลังการทดลอง สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และครูมีความก้าวหน้าในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) มีความก้าวหน้าเพิ่มขึ้น ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และด้านการดำเนินการจัดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สูงขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากการนิเทศแบบหน้างานเพื่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและ ผู้รับการนิเทศในการที่จะพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนของครู โดยมีเป้าหมายสูงสุด คือ การพัฒนาคุณภาพในตัวผู้เรียนและผู้รับการนิเทศ มีความพร้อมให้ความสนใจในการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้ ให้ความร่วมมือและความกระตือรือร้นในการพัฒนาตนเองและผู้เรียน โดยเข้าร่วมกระบวนการนิเทศแบบหน้างาน ให้ความร่วมมือปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนที่ดำเนินการของผู้นิเทศตลอดเวลา โดยการนิเทศแบบหน้างาน ผู้รับการนิเทศได้ร่วมสะท้อนผลการดำเนินงาน ความต้องการการช่วยเหลือในด้านเอกสาร เทคนิคกระบวนการ การวางแผนการดูแลเด็ก การอภิปรายผลและการนิเทศจะมีการยกกรณี เปรียบเทียบ และใช้วิธีการสื่อสารทางภาษา ซึ่งอาจก่อให้เกิดผลกระทบและการขัดแย้งกันทางเหตุผลขึ้นได้ ความขัดแย้งนั้นอาจรุนแรง แต่ก็อาจจะนำมาซึ่งข้อสรุปที่เป็นเหตุเป็นผลการนิเทศ เป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถเปิดกรอบความคิดให้กว้างขึ้น และการนิเทศก็เป็นวิธีการทางการพูดให้คำปรึกษาหรือการพูดที่หารือกัน เพื่อทำให้เกิดภาพความคิดเป็นรูปธรรม ตามหลักการวิจัยของ Gregory (2005) , Alison and Bill (2009) ส่งผลให้ครูเกิดความตระหนัก มีความรู้ ความเข้าใจและที่สำคัญได้ปฏิบัติจนเกิดทักษะ เมื่อการดำเนินการจบสิ้นก็จะได้ชิ้นงานจากการปฏิบัติสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ มาเรียม นิลพันธุ์ (2556) ที่กล่าวว่าครูภาษาอังกฤษมีพัฒนาการด้านการสอนและมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการปฏิบัติงานของตนเอง สูงขึ้นกว่าก่อนการอบรม มีสมรรถนะการสอนภาษาอังกฤษของครูภาษาอังกฤษที่ผ่านการอบรม พบว่า 1) มีความสามารถในการเขียนหน่วยการเรียนรู้/แผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด 2) มีพฤติกรรมการสอนภาษาอังกฤษอยู่ในระดับมาก มีความรู้ในเนื้อหา มีทักษะในการสื่อสาร 3) ความสามารถในการทำวิจัยในชั้นเรียนหรือสื่อ/นวัตกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนภาษาอังกฤษเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีคุณภาพอยู่ในระดับมาก 4) ความสามารถในการขยายแนวคิดการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษสู่ครูเครือข่ายได้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ของโรงเรียนในศูนย์คุณภาพกลุ่มโรงเรียนตาคลี 2 (เมืองพระสังข์) ปีการศึกษา 2562 สูงกว่า ปีการศึกษา 2561 ยกเว้นผลการทดสอบทางการศึกษาระดับ

ชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาอังกฤษ มีคะแนนเฉลี่ยลดลง สอดคล้องกับ พิมพ์ เดชะคุปต์และเพยาว์ ยินดีสุข (2558, น. 32-34), วัชรรา เล่าเรียนดี ปรณัฐ กิจรุ่งเรืองและอรพิน ศิริสัมพันธ์ (2560, น. 68), ธนยวิช วิเชียรพันธ์ (2556, น. 21) สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบ Active learning สามารถสร้างให้เกิดขึ้นได้ทั้งในและนอกห้องเรียน รวมทั้งสามารถใช้ได้กับผู้เรียนทุกระดับทั้ง การเรียนรู้เป็นรายบุคคล การเรียนรู้แบบกลุ่มเล็ก การเรียนรู้แบบกลุ่มใหญ่ การเรียนเชิงรุก มีวิธีการสอนที่หลากหลาย ผู้เรียนเป็นผู้กระทำ(ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง) ด้วยความกระตือรือร้น เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากลงมือปฏิบัติได้จริงจะทำให้เกิดทักษะในการเรียนรู้ ดังที่ผลการศึกษาของ รลิตา รักสกุล (2557, น. 96-97) พบว่า คุณภาพของการจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ Active Learning มีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก และผลการเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนด้วยวิธีการเรียน การสอนแบบบูรณาการโดยใช้ Active Learning หลังการเรียนการสอนมีสัมฤทธิ์ผลสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนการสอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 นอกจากนี้ นักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นมีความสามารถในการเรียนรู้เชิงรุก และมีคะแนนเฉลี่ยของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยรูปแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (สิทธิพงษ์ สุพรม, 2561, น. 158) สอดคล้องกับ พระมหาอภิรักษ์ นนทภาณี (คาหาพล) (2561, น. 57-58) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก เป็นการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ตามความถนัดหรือความสนใจ ในเนื้อหาสาระที่กำลังศึกษาทำให้ผู้เรียนมีความสนใจที่จะค้นหาคำตอบตามวิธีของตนเองแล้วนำมาจัดทำเป็นชิ้นงานมานำเสนอต่อคุณครูและเพื่อนในชั้นเรียน โดยมีครูผู้สอนทำหน้าที่เป็นพี่เลี้ยง ทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้และประสบการณ์โดยตรงจากการศึกษาในเรื่องนั้น ๆ เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนของครูมีการปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนเป็นผู้คอยชี้แนะ ช่วยเหลือ มีการส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ตามความรู้ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคลและมีการกระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ เรียนรู้จากการกระทำปฏิบัติจริงเพิ่มขึ้น ตามลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning เป็นการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นกระบวนการสร้างสถานการณ์ให้ผู้เรียนอ่าน พูด ฟัง คิด ผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง (ไชยยศ เรืองสุวรรณ, 2553, น. 17) ดังที่ Center for Teaching Excellence, University of Kansas & Drake, (2000, pp. 1 – 3), Shenker, Goss, and Bernstein, (1996) ได้กล่าวถึง แนวทางจัดการเรียนรู้ของการเรียนรู้เชิงรุก Active Learning ว่ากิจกรรมการสอนยึดปัญหาเป็นสำคัญ และแรงขับเคลื่อนในการเรียนรู้เกิดจากผู้เรียน การเรียนเริ่มจากปัญหาที่แท้จริงซึ่งเกี่ยวข้องกับจุดหมายและความสนใจของผู้เรียน ผู้เรียนมีความยืดหยุ่นในการเลือกปัญหา จัดระบบการปฏิบัติงานและตารางเวลาเพื่อความก้าวหน้าด้วยตนเองและสิ่งที่สำคัญที่สุด คือ ผู้สอนควรสื่อสารกับผู้เรียนให้ชัดเจนในเรื่องของการเรียนการสอน ผู้สอนควรเลือกวิธี กิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนและปรับวิธีการสอนเนื่องจากการเรียนรู้เชิงรุกวิธีหนึ่ง ๆ ไม่ใช่วิธีการที่ดีที่สุดสำหรับผู้เรียนทุกคน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาครั้งนี้ มีแนวทางในการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

1.1 ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมระหว่างภาคนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เช่น การทัศนศึกษาดูงานและจัดหาเอกสารตำราที่ทันสมัยมาบริการแก่ครู เพื่ออำนวยความสะดวกจะสามารถพัฒนาการจัดการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

1.2 ควรเลือกเนื้อหาที่จะทำภาคนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ให้สอดคล้องกับความต้องการของครู โดยเปิดโอกาสให้ครูได้กำหนดกระบวนการนิเทศ และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมทุกขั้นตอน

1.3 ผู้ที่สนใจจะนำกระบวนการนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ไปใช้ควรศึกษาเนื้อหา วิธีการ สภาพแวดล้อมต่าง ๆ และความสัมพันธ์ของครูในโรงเรียนอย่างละเอียด เพื่อจะได้จัดกิจกรรมได้บรรลุวัตถุประสงค์

1.4 สถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุน ให้ครูผู้สอนได้มีการนำการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยมีการนิเทศ และติดตามผลการจัดการเรียนรู้ทุกระยะ ๆ และต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรขยายผลนำไปสู่การศึกษาประสิทธิภาพรูปแบบภาคนิเทศแบบหน้างานเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) สำหรับครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่มสาระและระดับการศึกษาปฐมวัย

2.2 ควรศึกษารูปแบบภาคนิเทศที่เหมาะสมสำหรับ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 3 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการนิเทศให้เหมาะสมแต่ละสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2553). *Active Learning*. ข่าวสารวิชาการ งานบริการศึกษาคณะเภสัชศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.).
- ธัญวิษ วิเชียรพันธ์และปวีณา จันทรสุข. (2556). รายงานโครงการพัฒนาความร่วมมือเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ของเด็กและเยาวชนไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และคุณภาพเยาวชน (สสค.).
- พระมหาอภิรักษ์ นนทภาณี (คำหาพล). (2561). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้การเรียนรู้เชิงรุกสาระหน้าที่พลเมือง ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)). มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์และเพียว ยินดีสุข. (2558). การเรียนรู้เชิงรุกแบบรวมพลัง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2554). การประเมินโครงการยกระดับคุณภาพครูทั้งระบบ กิจกรรมการพัฒนานิเทศแนวใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 3). นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รสิตา รักสกุล. (2557). สัมฤทธิ์ผลของการเรียนการสอนแบบบูรณาการโดยใช้ Active Learning. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาศึกษาศาสตร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. กรุงเทพฯ.
- วรารณ แสงพลสิทธิ์. (2554). ความต้องการนิเทศการสอนของครูเครือข่ายโรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม. กรุงเทพฯ: โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม.
- วัชร เล่าเรียนดี ปรมณัฐ กิจรุ่งเรืองและอรพิน ศิริสัมพันธ์. (2560). กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อพัฒนาการคิดและยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: บริษัท เพชรเกษมพรินต์ติ้ง กรุ๊ป จำกัด.
- วัชร เล่าเรียนดี. (2553). การนิเทศการสอน: *Supervision of Instruction*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วัฒนา ก้อนเชื้อรัตน์. (2551). รายงานการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานโรงเรียนในโครงการหนึ่งอำเภอหนึ่งโรงเรียนในฝัน เขตตรวจราชการที่ 13 โดยใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อการเปลี่ยนแปลง. นครราชสีมา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 1.
- ศิริวรรณ ฉายะเกษตริน. (2552). การนิเทศแบบร่วมพัฒนา. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 3(1), 67-87.
- สงัด อุทธานันท์. (2530). การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มิตรสยาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.
- สิทธิพงษ์ สุพรม. (2561). การพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้เชิงรุกในศตวรรษที่ 21 สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น. วิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี, (7)(2), 55-56.
- อรสา กุณศิลา. (2556). การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อนเพื่อพัฒนาความสามารถการจัดการเรียนรู้ของครูคณิตศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-3. (ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร. กรุงเทพฯ.
- อัญชลี ธรรมะวิสิฏกุล. (2009). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา (1). สืบค้น 15 มีนาคม 2559, จาก <http://panchalee.wordpress.com/2009/03/30/supervision/>.

- Acheson, K.A., & Gall, M.D. (1980). *Techniques in the Clinical Supervision of Teachers. Preservice and Inservice Applications*. 4th ed. New York : Longman.
- Alison L., & Bill G. (2009). Supervision as Metaphor. *Studies in Higher Education*, 34(6), 615-630.
- Beyene, T. (1983). The Kind of School Supervision Needs in Developing Countries: Case Study Ethiopia. *Dissertation Abstracts International*. 43(07), 2168 – A.
- Bonwell, C., & Eison, A. (1991). *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom*. Washington, D.C. : School of Education and Human Development, George Washington University.
- Center for Teaching Excellence, University of Kansas. (2000). *Teaching Strategies: Active Learning*. Retrieved March 15 2517, from <http://www.ku.edu/-etc/resources/teachingtips/active.htm>.
- Cogan, M. (1973). *Clinical Supervision*. Boston : Houghton-Mifflin.
- Cruz. (2000). *The Efficacy of the Social Work Model of Supervision for Education*. Ed.D. Dissertation. University of Illinois at Urbana-Champaign.
- Glickman, Carl D., Gordon, Stephen P., & Ross-Gordon, Jovita M. (1995). *Supervision and Instructional Leadership : A Development Approach*. 3rd ed. Massachusetts : Allyn and Bacon, Inc.
- Gregory,W. F. (2005). *Teacher Supervision Methods in Virginia*. Virginia: Commonwealth University.
- Goldhammer, Paul R., Richard H. Anderson., & Krajewski R.J. (1980). *Clinical Supervision: Special Methods for the Supervision of Teacher*. (2nd ed), New York: Holt Rinehart and Winston.
- Harris, B.M.Z. (1985). *Supervisory Behavior in Education*. 2d ed. Englewood Cliff, New Jersey: Prentice-Hall, Inc.
- Mayer, R.E. (2004). Should There Be a Three-Strikes Rule Against Pure Discovery Learning? The Case for Guided Methods of Instruction. *American Psychologist*, (59)(1), 14-19.
- Moore. (2000). *The Supervision and Evaluation of High School Principals as Described by Central Office Administrators*. Dissertation Abstracts International. 61(5), 1698-A.
- Oliva, P.F. and Pawlas, G.E. (2004). *Supervision for today's schools*. United States of America: Malloy Lithographing, Inc.
- Shenker, J. I.; Goss, S. A., & Bernstein, D. A. (1996). *Instructor's Resource Manual for Psychology : Implementing Active Learning in the Classroom*. Retrieved July 5 2517, from [http://s.psych/uiuc.edu/~jskenker/active.html](http://s.psych.uiuc.edu/~jskenker/active.html).
- Williams, F.F. (1994). Clinical Supervision Implementation Strategies and Behavioral Change : An Ethnography of Elementary School Personnel. *Dissertation International*, (54), 2454 – A.